

Puigciutat

Oristà

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: Sector central del terme municipal
Emplaçament: A 2100 metres per pista forestal de la carretera BV-4404, punt quilomètric 2'050

Coordenades:

Latitud: 41.94896
Longitud: 2.06477
UTM Est (X): 422484
UTM Nord (Y): 4644532

Classificació

Número de fitxa: 08151-265
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Jaciment arqueològic
Estil / època: Antic Ibèric Romà
Segle: VIIaC-VdC
Estat de conservació: Regular
Notes de conservació: L'ús de bona part de l'esplanada per explotació agrícola causant una erosió generalitzada de la part central del jaciment, així com les nombroses espoliacions amb detectors de metalls que s'han fet al llarg dels anys han deteriorat sensiblement el jaciment ibèric.

Protecció: Legal
Observacions protecció: Normes Subsidiàries de Planejament. Oristà. 1993
Número inventari: Sí, CC.AA. 2628
Generalitat:
Accés: Fàcil
Ús actual: Productiu
Titularitat: Privada
Titular: Ref. cad.: 013A00011
Autor de la fitxa: Jordi Compte i Marta Homs
Data de registre de la fitxa: dj., 07/06/2007 - 02:00

Descripció

El jaciment de Puigciutat es troba situat dalt d'una península elevada solcada per un meandre de la riera Gavarresa a l'est del castell de Tornamira. Les vessants escarpades d'aquesta península permeten una bona defensa de l'emplaçament i el pla del damunt de la península un bon lloc per habitar-hi. L'assentament ocupa un altiplà de 400 x 160 metres (amb una extensió de prop de 4 ha) amb cobertura forestal i agrícola.

Es tracta d'un poblat, que no ha estat mai excavat arqueològicament, amb estructures a l'aire lliure, entre les que destaquen diversos fragments de grans parets construïdes amb grans carreus i altres murs i parets fetes amb pedra seca. Segons informacions del Sr. Camil Vilalta (l'any 1990) sota els camps de conreu existeixen diverses parets i paviments d'habitació amb gran quantitat de cendres i carbons i l'existència d'urnes amb cendres a l'interior. El Sr. Vilalta, juntament amb altres aficionats de la zona han fet diverses perforacions al jaciment, i actualment tenen en el seu poder una quantitat extraordinària de material arqueològic. Es va poder observar en el domicili del Sr. Vilalta, a Prats de Lluçanès, més de 60 monedes de bronze i plata, d'èpoques ibèrica i romana (algunes amb la indicació de la seca de CESSE), algunes de les quals amb molt bon estat de conservació. També hi té peces ceràmiques de vernís negre completament senceres i ceràmica rosada feta a torn; gran quantitat d'utilatge agrícola, domèstic i industrial fet de ferro; pesos de teler, fusioles, peces de plom per fones i una gran quantitat de peces fetes amb bronze: anells, sagetes, escultures en miniatura, així com restes de bronze que segons el Sr. Vilalta procedeixen d'uns grans recipients de més d'un metre d'altura. Tot i que no va poder ser vista, el Sr. Vilalta va indicar que té en el seu poder un element mixt de ferro i plom, on s'hi observen inscripcions de tipus ibèric.

Recentment estudis realitzats per l'empresa SOT, prospecció arqueològica a través de tres tipus de prospeccions (geomagnètica, georadar i geolèctrica) han aportat noves informacions sobre el jaciment. La prospecció magnètica ha permès descriure parcialment l'estructura urbana de l'assentament on es diferencien diferents grups constructius, carrers i on hi destaca un edifici central de 12,5 x 12,5 de robusta construcció. També s'ha detectat una possible zona de treball metal·lúrgic indicat tant per les restes d'escòries en superfície com en els senyals detectats en la prospecció magnètica.

Tot i que segons les prospeccions fetes en la part central del jaciment no correspongui a una estructura típica d'assentament d'oppidum ibèric ens trobem amb un jaciment de considerables dimensions d'època ibèrica digne de ser protegit i estudiat correctament.

Observacions:

Nombrosa informació arqueològica s'ha perdut com a conseqüència de les actuacions indiscriminades dels furtius buscadors de metalls.

Història

El jaciment de Puigciutat és conegut popularment per a molta gent i veïns del municipi i del Lluçanès. La seva existència és coneguda a la zona des de temps immemorials per el seu propi topònim, documentat ja l'any 1000 quan un home anomenat Faquiló comprà un molí situat a la Gavarresa al lloc de Ciutat (civitas), i un altre al mateix lloc dos anys després. La orografia de l'entorn converteix Puigciutat en un enclavament d'alt valor estratègic i de fàcil defensa des del qual permet el control a l'accés a les valls de la riera Gavarresa i la riera Lluçanès vers el nord i un fàcil control vers el sud, amb l'engorjada vall tancada per les cingleres de Camp de Devesa, de la Costa del Castell i les de Sant Sebastià, a la zona del nucli urbà d'Oristà.

La denominació de Puigciutat com a civitas significa que la seva ubicació i funció era coneguda popularment en algun moment de domini lingüístic del llatí i se li pot atribuir una perduració de les seves restes identificables fins com a mínim la romanització (segles I aC- I dC). Així mateix els materials ceràmics trobats en superfície ofereixen un ventall cronològic centrat entre els segles III i I aC i una adscripció a les cultures romanes i ibèrica tardana. El context històric on cal emmarcar el jaciment arqueològic és doncs, el dels darreres temps de l'hegemonia de la cultura ibèrica i l'inici de l'anomenada romanització (LAFUENTE I SALA; 2006).

Bibliografia

LAFUENTE, Maria, SALA, Roger (2006). Projecte de recrea i avaluació del Patrimoni Arqueològic del Lluçanès. SOT Prospecció Arqueològica. Consorci del Lluçanès (inèdit).
ORDEIG, Ramon (1995). Oristà i la seva història. Ajuntament d'Oristà i Caixa Manlleu.
Inventari del patrimoni arqueològic i paleontològic de Catalunya. Oristà. Àrea de Coneixement i Recerca, Departament de Cultura, Generalitat de Catalunya, revisat el maig de 2006.

